

Opozorila najnovejših evropskih primerjalnih analiz (cf. raziskava Included; več glej v Vrečer in Javrh, 2009) ponovno potrjujejo precej neprijetno povezanost med izključenostjo iz družbe ter izključenostjo iz izobraževanja. Avtorji poročila poudarjajo, da: nižja stopnja izobrazbe za posameznika pomeni bistveno večje tveganje, da se uvrsti med ranljive skupine prebivalstva; obstaja očitna povezava med izključenostjo iz izobraževanja in brezposelnostjo; analiza na evropski ravni nakazuje, da ljudje z nižjo stopnjo izobrazbe politiko oziroma aktivno participacijo v družbi dojemajo kot manj pomemben vidik življenja (le približno 5 % tistih Evropejcev, ki imajo samo osnovnošolsko stopnjo izobrazbe, jo ocenjuje kot pomembno); se je potrebno soočiti s skrbjo, da zaostrene gospodarske razmere lahko resno zaostrijo odnos večinskih skupin do različnih, manjšin in predvsem ranljivih skupin prebivalstva (kar se že kaže v nekaterih delih Evrope) (Vrečer in Javrh, 2009).

Ti sklepi nakazujejo, zakaj je delo z ranljivimi skupinami v sodobnih družbah nujnost. Vloga učitelja je tu seveda odločilna, še posebej pa njegova profesionalna drža, torej njegova profesionalna odličnost tudi v situacijah, ko se srečuje z obrobnimi in izključenimi.

Podrobna analiza dosedanjega dela slovenskih strokovnjakov na področju razvoja in izvajanja programov izobraževanja, posebej oblikovanih za ranljive skupine odraslih, je potrdila, da se je skozi dvajsetleten kontinuiran razvoj postopno razvil izviren slovenski model profesionalne odličnosti v skrbi za to področje (cf. Javrh, 2011: 8). Govorimo lahko o slovenskem pristopu ali načinu opolnomočenja skozi razvoj temeljnih zmožnosti, ki se opira na kritično andragogiko, hkrati pa se naslanja na specifično domačo tradicijo in izhaja iz rezultatov raziskave o pismenosti iz leta 1998. Upravičeno lahko govorimo o slovenskem razumevanju odličnosti, ki kombinira različna spoznanja kritičnih andragogov, npr. P. Freira, I. Illicha, tudi C. Griffina in med sodobniki R. Flecha ter drugih, hkrati pa se opira na specifično lokalno tradicijo (cf. Javrh, 2011: 241).

Ker gre za izjemno občutljiv segment družbenega telesa, se na nacionalni ravni že vsa ta leta izvaja sistemsko načrtovana podpora, ki je tako finančne kot strokovno razvojne narave (cf. Možina v Javrh, 2011). Učitelj nikoli ne bi smel pozabiti, da so ti programi oblikovani in financirani s strani države zaradi strateških razlogov, ne glede na to, ali jih izvaja v okviru javnih ali zasebnih izobraževalnih zavodov. Namenjeni so najbolj ranljivemu segmentu družbe: mladim, ki so zgodaj opustili šolanje in se znašli na robu družbe, odraslim s pomanjkljivo izobrazbo (nedokončano osnovno ali poklicno šolo), ljudem s podeželja, ki bi za do-